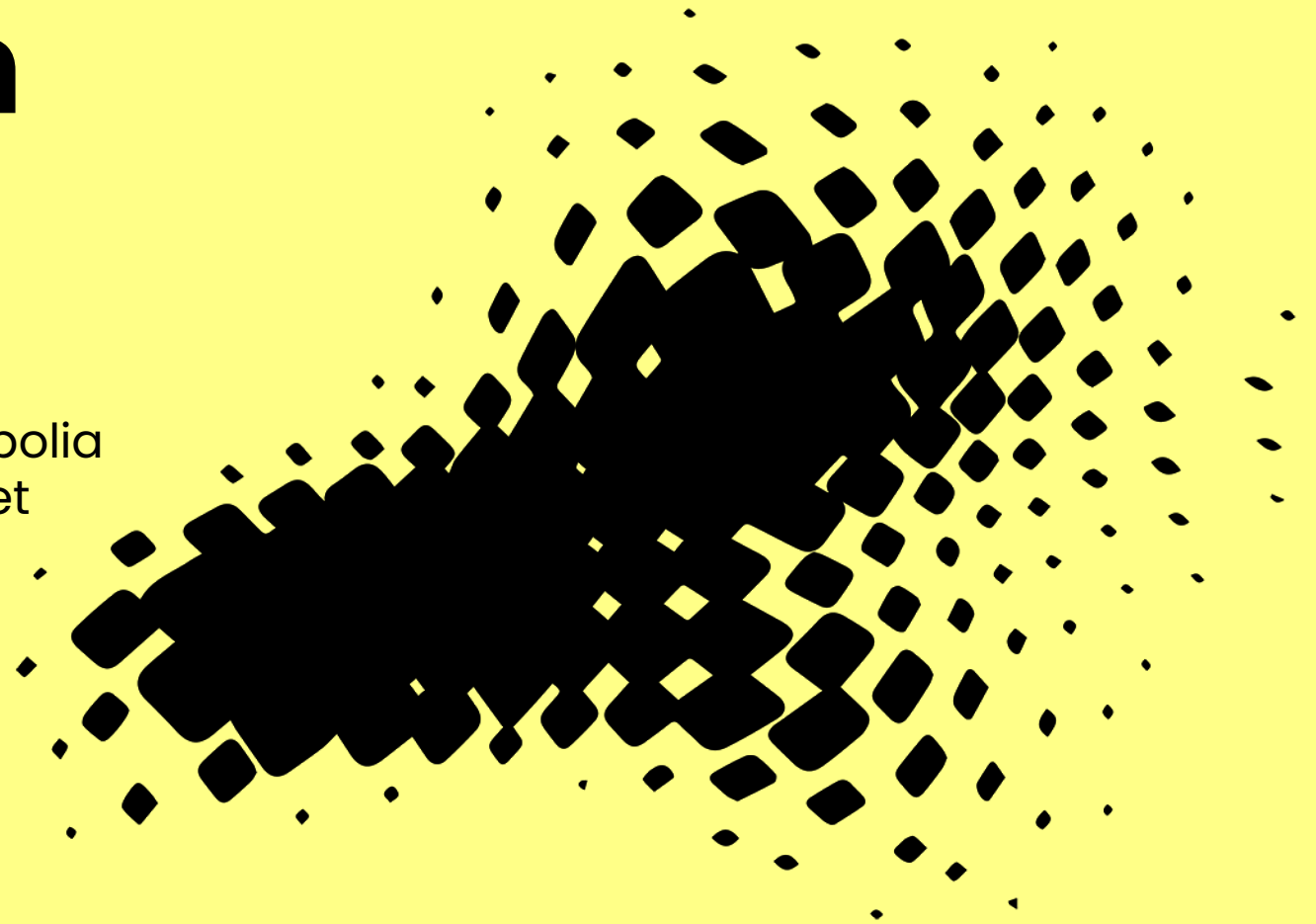


# Förstudie: antagning och urvalsprov

Marko Borodavkin, Yrkeshögskolan Metropolia  
Susanna Tarkiainen, Helsingfors universitet



# Antagning och urvalsprov – delutförande

DIGIVISIO

## Syfte och mål

Projektet Digivisio 2030 har identifierat behovet av att närma sig hela frågan om antagning och urvalsprov, särskilt ur ett perspektiv av digitalisering och sektorsövergripande samarbete inom högre utbildning.

**Syftet med undersökningsprojektet är att förutse och få en bild av hur antagningen/urvalsproven vid högskolorna kommer att förändras fram till år 2030 och vilka åtgärder som förändringen kommer att kräva av högskolorna.**

Syftet är också att beskriva den **nuvarande situationen när det gäller antagning och urvalsprov särskilt för yrkeshögskolor och universitet, med utgångspunkt i befintligt och pågående arbete inom båda högskolesektorerna och för att undvika eventuellt dubbelarbete.**

- Rapporten kommer att resultera i en **presentation av Digivisio 2030:s roll i utvecklingen av antagning och urvalsprov**. Samtidigt beskrivs antagningsprocessens möjliga placering i Digivisios målarkitektur och det planerade innehållet i tjänsterna i ekosystemet för lärande.
- Begränsning: att undersöka de utbildningsval som leder till en **lägre högskoleexamen**. I studien beaktas val av **finsk-, svensk- och engelskspråkiga** utbildningar.

## Arbetsgrupp:

- Marko Borodavkin, Yrkeshögskolan Metropolia
- Susanna Tarkiainen, Helsingfors universitet

# Antagning och urvalsprov – delutförande

- Undersökningen är gjord under 08-12/2022
- Ett skriftligt dokument som tagits fram i samband med undersökningen där man granskar:
  - I. Nuvarande status och utveckling på kort och medellång sikt (åren 2022-25) av antagning och urvalsprov (utveckling av innehållet i urvalsproven, poängsättning av betygsantagning, öppna universitetsleden).*
  - II. Utsikterna för utvecklingen av urvalsprov på längre sikt (åren 2026-2030)*
  - III. System för urvalsprov (digitalisering av urvalsprov, systembehov, beskrivning av systemlandskapet och framtidsperspektiv).*
  - IV. Framtida möjligheter till samarbete mellan yrkeshögskolor och universitet när det gäller antagning och urvalsprov.*
  - V. Projektet Digivisio 2030:s roll i utvecklingen av antagning och urvalsprov.*

# Antagning och urvalsprov – nu och i framtiden

- Yrkehögskolor och universitet håller för närvarande på att systematiskt utveckla sina processer för studentantagning.
  - Konsortiet för studentantagning till yrkehögskolor ansvarar för utvecklingen inom yrkehögskolesektorn. Metropolia fungerar som den samordnande högskolan.
  - Utvecklingsprojektet för studentantagning vid universitet 2022–25 och dess styrgrupp (kärngruppen för antagning) ansvarar för utvecklingen av urvalsprov och betygsantagning vid universiteten. Projektet är baserat vid Helsingfors universitet. Kärngruppen för antagning arbetar också med helheten kring antagning utanför projektet (t.ex. digitalisering av urvalsprov). Annat samarbete mellan universiteten (t.ex. öppna universitetsled och kommunikation med sökande) utvecklas också bl.a. i nätverket för tjänsten för sökande samt av den nationella antagningssamordnaren.
  - Antagningen utvecklas för tillfället så att betygsantagning och urvalsprov även fortsättningsvis ska vara de huvudsakliga antagningsförfaranden vid högskolorna.
- Tidtabell
  - Yrkehögskolorna har kommit överens om att utveckla studentantagningen fram till år 2024.
  - Utvecklingsprojektet för antagning av universitetsstuderande upphör i slutet av år 2025.

# Antagning och urvalsprov – nu och i framtiden – yrkeshögskolor

- Samarbetet i att utveckla studentantagning har varit mycket viktigt och värdefullt ur yrkeshögskolornas synvinkel.
- Utvecklingsbehov som är relaterade till utvecklingen av både betygsantagningar och urvalsprov har identifierats på många olika nivåer. För att kunna fortsätta verksamheten efter det överenskomna året 2024 så smidigt som möjligt, kommer yrkeshögskolorna att börja planera arbetet under år 2023 för att vidareutveckla studentantagningen från och med år 2025.
- Utvecklingen av studentantagningen vid yrkeshögskolorna sker nu på många nivåer
  - I. Samordning av utveckling
  - II. Utveckling och forskning av betygsantagning
  - III. Innehållsmässig utveckling och forskning av urvalsprov
  - IV. Utveckling av operativ drift och genomförande av urvalsprov
  - V. Utveckling av Vallu-tjänsten för urvalsprov
  - VI. Kommunikation om studentantagning ([yrkeshogskolestudier.fi](http://yrkeshogskolestudier.fi) & [UASinfo.fi](http://UASinfo.fi))

# Antagning och urvalsprov – nu och i framtiden – universitet

- Utvecklingen av antagning sker utifrån forskning och diskussion (andra stadiet, övriga intressenter, intern diskussion inom universiteten).
- Utvecklingen av studentantagning vid universiteten sker nu på flera nivåer.
  - Utveckling och forskning av poängsättningen i betygsantagning
  - Minskning av antalet urvalsprov, dvs. ökning av antalet gemensamma urvalsprov
  - Forskning och utveckling av innehållet i de nya gemensamma urvalsproven.
  - Utveckling av en samarbetsmodell för nya gemensamma urvalsprov
  - Uppbyggnad av en modell för att utvärdera urvalsmetodernas prestanda och vidareutveckling
  - Samarbete med aktörer på andra stadier
  - Effektivisering av tidsplanen för antagning
  - Kommunikation om studentantagning ([yliopistoivalinnat.fi](http://yliopistoivalinnat.fi), gemensamma webinarier, gemensamma beskrivningar av studier på [Opintopolku](http://Opintopolku) osv.)
  - Upprättande och utveckling av ansökning via öppna universitetsleden
  - Utveckling av innehållet i öppna universitetsleden

# Antagning och urvalsprov – nu och i framtiden – universitet

- Under 2024–25 bör universiteten besluta hur, när och med vilka resurser resultaten av utvecklingsprojektet ska utvärderas. Utvärderingen kommer att bidra till beslut om eventuella ytterligare utvecklingsbehov (inklusive resurser för utvecklingsarbete).
- Det finns också identifierade utvecklingsbehov för vilka det för tillfället inte finns några planer på gemensam utveckling:
  - **IT-infrastruktur och dataflöden** i samband med antagningar. Uppgifterna är utspridda och svåra att sammanställa, vilket innebär utmaningar för utveckling av antagningsmöjligheter, kunskapsledning och välgrundat beslutsfattande. Detta är en fråga som berör flera aktörer, inte bara universiteten.
  - Det finns inget samarbete mellan universitet eller sektorer när det gäller antagning för **engelskspråkiga kandidatexamina** med undantag för betygsantagning. En nationell rekommendation om antagningsförfaranden bör utarbetas för att stödja organiseringen av utbildningar. Det finns för närvarande inga planer på att universiteten ska genomföra en sådan undersökning eller utfärda en sådan rekommendation.

# Utveckling av betygsantagning

Utvecklingsmålen skiljer sig åt mellan olika sektorer

- **Yrkeshögskolor:** Förbättra poängsättningsmodellernas rättvisa och effektivitet.
- **Universitet:** Tydliggöra poängsättningsmodellerna samt minska antalet olika modeller och negativa styrningseffekter.

Utvecklingsbehoven skiljer sig åt mellan olika sektorer

- **Yrkeshögskolor:** Hittills finns det inget tydligt behov av att vidareutveckla poängsättningsmodellerna. Forskningsarbetet kan identifiera områden för framtida utveckling. Betygsantagning gäller både för studentexamen och yrkesexamen.
- **Universitet:** Det finns tydliga områden som kan förbättras, inklusive kritik mot betygsantagning. Betygsantagningen är begränsad till studentexamen.
- **Inom båda sektorerna** används forskning för att bedöma utvecklingsbehov.
- De nuvarande modellerna för poängsättning skiljer sig avsevärt åt.



# Utveckling av urvalsprov

De kortsiktiga utvecklingsmålen skiljer sig åt mellan olika sektorer.

- **Yrkehögskolor:** Målet är att genomföra YH-urvalsprovet och International UAS Exam på ett mer sökarevänligt och kostnadseffektivt sätt för både den sökande och yrkehögskolan.
- **Universitet:** Målet är att avsevärt minska antalet urvalsprov genom att kombinera och förbättra innehållet i urvalsproven.

Utvecklingsbehoven skiljer sig åt mellan olika sektorer.

- **Yrkehögskolor:** Fokusera på utveckling av innehåll, struktur och operativt genomförande av YH-urvalsprovet och International UAS Exam. Utvecklingen kommer också att påverka utvecklingsbehoven hos Vallu-tjänsten för urvalsprov.
- **Universitet:** Spara resurser för den sökande och universitet.
  1. En verklig möjlighet för de sökande att delta i antagningsprocessen för mer än ett ansökningsalternativ, eftersom med samma prov kan ansökas till mer än ett område och proven hålls inte vid samma tidpunkt.
  2. Vid betygsantagning behöver man inte förbereda sig för urvalsprovet, eftersom proven kan organiseras efter att betygsantagning har genomförts.
  3. De resurser som behövs för att förbereda, granska, samordna och organisera urvalsproven minskar genom att det finns färre prov och att de sökande inte behöver delta i flera prov.

# Utveckling av den öppna universitetsleden

## Yrkeshögskolor

Den öppna universitetsleden används av yrkeshögskolorna vid studentantagning till examensutbildning, men det finns inga enhetliga förfaranden och lösningar som används allmänt inom sektorn. För närvarande samordnas och utvecklas den öppna universitetsleden inte som en helhet inom ramen för konsortiet för studentantagning till yrkeshögskolor.

## Universitet

- Från och med år 2023 kommer universiteten att ha en gemensam öppen universitetsled som omfattar allt utom den gemensamma antagningen för pedagogik.
- Från och med år 2023 kommer den gemensamma antagningen till pedagogisk utbildning att ha enhetliga antagningskriterier för de som ansöker via den öppna universitetsleden.
- Efter år 2025 är det nödvändigt att se på helhetsbilden av de olika alternativen, hur den **öppna universitetsleden** har utvecklats i samarbete mellan universiteten, hur den är placerad i helhetsbilden av alternativen och vilken strategisk vilja universiteten har när det gäller utvecklingen av den öppna universitetsleden.

# Digitalisering av urvalsprov

- **Yrkeshögskolor:**

- De första stegen i digitaliseringen av urvalsproven togs 2016 när Metropolia utvecklade systemet SOTELI.
- Under undervisnings- och kulturministeriets särskilda bidragsprojekt åren 2017–2020 utvecklade yrkeshögskolorna ett gemensamt digitalt urvalsprov (YH-urvalsprovet). Under projektet utvecklade yrkeshögskolan Metropolia en systemtjänst för urvalsprov (Vallu-tjänsten för urvalsprov) för genomförandet av yrkeshögskolans urvalsprov. Sedan hösten 2019 är urvalsproven praktiskt taget digitala.

- **Universitet:**

- Digitaliseringen av urvalsproven inleddes i början av våren 2020.
- Under hösten 2020 genomförde universitetet en kartläggning av sina system för urvalsprov. Därmed identifierades Vallu-tjänsten för urvalsprov som det föredragna systemet för skriftliga urvalsprov.
- Antalet digitala urvalsprov har ökat varje år. År 2023 kommer omkring hälften av urvalsproven (dvs. omkring 60 urvalsprov) att vara digitala, inklusive nästan alla större gemensamma urvalsprov. Målet är att digitalisera alla urvalsprov till universitet. Kostnader och bristen på vissa typer av uppgifter i digitala system har bromsat upp digitaliseringen.

# Befintliga system för urvalsprov

- **Vallu-tjänsten för urvalsprov**, som ägs av Metropolia, är för närvarande den mest använda tjänsten för urvalsprov vid högskolorna.
  - Utöver YH-urvalsprovet och International UAS Exam har Vallu-tjänsten för urvalsprov använts för över 120 urvalsprov för universitet sedan våren 2020.
  - Det totala antalet sökande som har gjort urvalsprovet i Vallu-tjänsten mellan hösten 2019 och hösten 2022 är nästan **328 000**.
  - Universiteten har inte kunnat ingå direkta avtal med Metropolia om användningen av Vallu-tjänsten för urvalsprov, eftersom lagen för upphandling (1397/2016) förhindrar direktupphandling.
    - Upphandlingen har gjorts inom ramen för ett ramavtal mellan universiteten och CSC i form av en beställning av tjänster. CSC har i sin tur ingått ett tjänsteavtal med Metropolia om Vallu-tjänsten för universitetens urvalsprov. Tjänsteavtalet mellan universiteten och CSC omfattar de tjänster som anges i tjänsteavtalet och användningen av Vallu-tjänsten för urvalsprov.
  - Varje år ordnar universiteten också cirka fem urvalsprov i **lärandemiljösystemet TIM** som ägs av fakulteten för informationsteknik vid Jyväskyläs universitet (ett gemensamt urvalsprov, resten är Jyväskyläs egna prov).

# System för urvalsprov – framtida utsikter

- Vallu-tjänsten för urvalsprov måste utvecklas i framtiden, både genom att utveckla urvalsprov för yrkeshögskolor och universitet.
- För **yrkeshögskolorna** ses Vallu-tjänsten för urvalsprov som en hållbar lösning för det framtida genomförandet av YH-urvalsprov och International UAS Exam. Båda urvalsproven har dock grundläggande, funktionella och tekniska utvecklingsbehov som också skulle påverka utvecklingen av Vallu-tjänsten.
- **Universitet**
  - År 2024 kommer kraven för de nya gemensamma urvalsproven att bli tydliga.
  - Universiteten håller på att ingå ett avtal om att använda Vallu-tjänsten för urvalsprov fram till år 2025.
  - Universiteten måste fatta ett långsiktigt beslut under åren 2023-24 om det framtida systemet för urvalsprov. För tillfället är det inte klart vilka steg som ska leda till ett beslut.
- Metropolia har diskuterat Vallu-tjänsten och konstaterat att Metropolia äger Vallu och vill fortsätta att erbjuda högkvalitativa tjänster till högskolorna i framtiden. Metropolia är färdig att utveckla ännu bättre tjänster och erbjuda en tjänst för urvalsprov för en bred nationell efterfrågan.

# Framtida möjligheter till samarbete mellan yrkeshögskolor och universitet

DIGIVISIO

- Universiteten och yrkeshögskolorna befinner sig för närvarande i mycket olika situationer när det gäller att utveckla studentantagningen. Båda sektorerna håller på att utveckla antagningsmöjligheter på sina egna villkor under de kommande åren.
- Inga konkreta samsamarbetsområden för finns närvarande. Även om det inte finns några konkreta samsamarbetsområden, är det viktigt att ha ett aktivt och regelbundet samarbete och en dialog om utvecklingen av studentantagningen. Gemensam kunskap och förståelse av läget när det gäller att utveckla antagningen skulle vara viktigt för att identifiera potentiella synergier och samsamarbetsområden i ett tillräckligt tidigt skede.
- Universiteten håller på att utveckla betygsantagning och urvalsproven kommer att ändras från och med år 2025. Yrkeshögskolorna kommer att vidareutveckla gemensamma urvalsprov (YH-urvalsprovet och International UAS Exam) och betygsantagning. Konkreta möjligheter till samarbete kan uppstå på längre sikt, när man ser i vilken riktning t.ex. utvecklingen av urvalsprov inom båda sektorerna går.
- Under år 2023 kommer yrkeshögskolorna att börja planera den fortsatta utvecklingen av studentantagningen för perioden efter år 2024, så som man nu har kommit överens om. Under åren 2023-25 bör universiteten klargöra vilka utvecklingsåtgärder som kommer att vidtas efter år 2025 och vilka resurser som kommer att avsättas för att utveckla studentantagningen i framtiden.
- Gemensamma övergripande teman inom båda sektorerna kan ses i genomförandet av urvalsprov på ett mer sökavvänligt, kostnads- och resurseffektivt sätt för den sökande och högskolorna. Trots det gemensamma målet skiljer sig utvecklingen åt mellan sektorerna och de planerade utvecklingsåtgärderna för den närmaste framtiden. På lång sikt ser vi ett scenario med mer integrerade lösningar, där förfarandesätten för att göra, utveckla och genomföra skulle ta mycket olika riktningar mellan sektorerna.

# Projektet Digivisio 2030:s roll i utvecklingen av antagning och urvalsprov

- För närvarande anser vi inte att Digivisio har någon konkret roll att spela i utvecklingen av studentantagning vid högskolor, om man ser till Digivisios mål och nuvarande planer mot bakgrund av det arbete som högskolorna utför för att utveckla antagningen.
- Ett mer detaljerat arbete med att definiera de enheter och tjänster som ska utvecklas i Digivisio (särskilt för åren 2025–2030) och utvecklingen av studentantagning vid högskolor kan dock senare lyfta fram enheter och frågor där Digivisio skulle kunna spela en roll i den övergripande utvecklingen.
- Redan i detta skede skulle det dock vara viktigt att identifiera de nyckelaktörer som är involverade i att utveckla studentantagningen på olika nivåer vid högskolorna och att överväga möjliga samarbetsformer mellan Digivisio och dem som är involverade i utvecklingen. Det här skulle förbättra dialogen och hjälpa till att identifiera potentiella synergier i ett tillräckligt tidigt skede.
- När Digivisio går vidare mot nästa fas och planerna för åren 2025–2030 samt när de långsiktiga planerna för studentantagning vid högskolor blir mer precisa under åren 2023–2024, är det viktigt att se över placeringen av antagning av studenter till högskolor inom den övergripande ramen för Digivisio.

# Sammanfattning och slutsatser

- I. Yrkehögskolor och universitet befinner sig för närvarande i en mycket annorlunda situation när det gäller att utveckla studentantagning. Yrkehögskolorna har gjort stora förändringar i urvalsproven och håller på att vidareutveckla dem, medan universiteten har ett projekt på gång för att utveckla betygsantagning och urvalsprov (förändringar 2025/2026). Universitetens långsiktiga planer för utveckling av studentantagning kommer att preciseras ytterligare under åren 2023–2024.
- II. För tillfället har Digivisio ingen konkret roll att spela i utvecklingen av studentantagning inom högre utbildning. Den mer detaljerade definitionen av de enheter och tjänster som ska utvecklas inom Digivisio (åren 2025–2030) och utvecklingen av studentantagning vid högskolor kan dock senare lyfta fram enheter och frågor där Digivisio kan spela en roll.
- III. Förhållandet mellan högskolornas studentantagning och Digivisio bör definieras och omplaceras mer exakt när färdplanen och planerna för Digivisio är kartlagda för åren 2025–2030 och planerna för utvecklingen av högskolornas studentantagning på längre sikt är mer exakta för åren 2023–2024.
- IV. För att identifiera potentiella synergieffekter, behov och eventuella nya roller för olika aktörer på lång sikt i tid skulle det vara viktigt att upprätthålla en aktiv ögonblicksbild av utvecklingsarbetet mellan Digivisio och de som är involverade i utvecklingen av studentantagning vid högskolor och universitet under åren 2023 och 2024.
- V. Framtidsutsikter för system för urvalsprov
  - Metropolia äger Vallu-tjänsten för urvalsprov och är beredd att tillhandahålla samt utveckla högkvalitativa tjänster för en bred nationell efterfrågan även i framtiden.
  - Universiteten har för närvarande ingen långsiktig plan för digitala urvalsprov-tjänster. Universiteten skulle vilja ha en mer långsiktig principiell diskussion mellan sektorerna inom Digivisio om huruvida det i framtiden bör finnas en gemensam uppsättning tjänster för studentantagning för högskolor.



DIGIVISIO

